

ruch
pedagogów
społecznie
zaangażowanych

BIULETYN
STOWARZYSZENIA

WYDANIE SPECJALNE

Nr 12 (14) 2019

Zespół Pedagogiki Społecznej
przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN

Warszawa, 30 stycznia 2019 r.

POLSKA PEDAGOGIKA W SŁUŻBIE NAPRAWY RZECZPOSPOLITEJ

**Stowarzyszenie Ruch Pedagogów Społecznie Zaangażowanych
Zespół Pedagogiki Społecznej przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN**

Porażeni tragiczną śmiercią Prezydenta Gdańska Pawła Adamowicza i związanej z tą tragedią spontanicznej, ale cofniętej pod wpływem masowych protestów, rezygnacji Jurka Owsiaka z kierowania swoistym fenomenem społeczno-kulturowym, jakim jest Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy – wołamy o ratunek dla społeczeństwa polskiego, dla Polski!

Pedagodowie skupieni w Stowarzyszeniu: Ruch Pedagogów Społecznie Zaangażowanych oraz w Zespole Pedagogiki Społecznej przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN postanowili skierować apel do środowiska akademickiego pedagogów, do wychowawców i nauczycieli, do organizacji i stowarzyszeń strzegących wartości humanistycznych i pielęgnujących ciągle nieosiągalne dla naszej ojczyźnianej zbiorowości wartości etyczne, a także do studentów i młodzieży, którzy są największą siłą i nadzieją nowej Polski – abyśmy zjednoczyli nasze siły dla wspólnego, narodowego celu. Tym celem powinno być dążenie do wyplenienia z naszego życia zła, zawiści, nieufności, pogardy a podjęcie pracy nad zbudowaniem klimatu braterstwa, empatii, poczucia wspólnego losu i dążenia do powszechnej zgody, współpracy, wolności i tolerancji. To, co może, naszym zdaniem uratować nas, Polskę – to zjednoczenie

w działaniu i wiara, że naszym losem nie muszą być swary wewnętrzne, wrogie bariery, cyklicznie powtarzające się historyczne i współczesne zbrodnie. Zrobmy wszystko, aby się pozbyć przywar w jakie wyposażyła nas historia, i które odbierają nam miano kraju wysokiej kultury moralnej.

Pragnienia takie są powszechne w naszym społeczeństwie. Grupy hołdujące mowie nienawiści, zachowaniom ksenofobicznym, wrogim jakiejkolwiek odmienności, wbrew ich krzykliwej i agresywnej manifestacji, są marginesem społeczeństwa polskiego. Ale marginesem nie cofającym się ani przed przemocą, ani przed zbrodnią. Zapewne dlatego z takim entuzjazmem, podświadomie przyjmujemy wyjątkowe zjawiska osobowe i społeczne i próbujemy na nich budować nasze nowe dzieje. Tak się stało z osobą Jana Pawła II., który swoją mądrością i dobrocią zjednoczył skłócony naród i był długo źródłem i natchnieniem narodowej świadomości. Podobną funkcję spełnił ruch „Solidarność”, zrodzony z robotniczego protestu, wspomóżonego rychło sojuszem z inteligencją i wspartego spontanicznym poparciem całego narodu, który odegrał wybitną rolę w naszej politycznej transformacji i ukazał światu, że Polska może być przykładem wielkości w ideach i w działaniu. Nie sposób wytłumaczyć dlaczego dziedzictwo Jana Pawła II zostało usunięte z powszechnej świadomości, stało się elementem liturgii kościelnej i przestało odgrywać rolę busoli moralnej dla całego narodu. Łatwiej zrozumieć z kolei, że upadek etosu Solidarności jest dziełem polityków i władzy, która odebrała tej pięknej idei wszelkie atrybuty narodowej jedności i wykorzystała do żenujących manipulacji i służebności doraźnej polityce.

Zwracamy się do środowiska ludzi mających mandat zaufania i prestiżu społecznego, czyli do środowiska akademickiego i nauczycieli, do pedagogów abyśmy wspólnie stworzyli program naprawy Rzeczypospolitej! Szczególną nadzieję pokładamy w młodzieży, którą wychowujemy i uczymy, aby zgodnie z kulturowym, odwiecznym swoim przeznaczeniem była gwarancją lepszego świata, niż ten, który jest naszym udziałem.

Niech będzie dla nas przykładem Andrzej Frycz Modrzewski, który już w r. 1554 wołał do rodaków o potrzebie poprawy Rzeczypospolitej. Co chciał naprawiać A. F. Modrzewski przed pół tysiącem lat temu, w czasach kwitnącej jeszcze demokracji szlacheckiej, ale już objawiającej się degeneracji władzy publicznej, upadku prawa i obyczajów, nabierającej znamion niewolnictwa zależności chłopów, szerzącego się bezprawia pod osłoną „praw” Nihil Novi i Liberum Veto? Autor wymienił pięć obszarów

wymagających naprawy: obyczaje, prawo, wojnę, kościół i szkołę. Dzisiaj może nie najważniejszym zmartwieniem dla obywateli jest wojna, ale wszystkie pozostałe obszary troski Andrzeja Frycza Modrzewskiego są aktualne.

Kiedy wczytać się w „komentarze” A. F. Modrzewskiego, to okazuje się, że wszystkie jego troski pasują „jak ulał” do naszej rzeczywistości. Autor stawiał bowiem następujące postulaty:

- szacunek dla każdego stanu i równość obywateli wobec prawa,
- rozumne rządy i obyczaje,
- panowanie ducha pokoju i ekumenizmu religijnego,
- klimat tolerancji i wolności myślenia,
- budowanie społeczeństwa obywatelskiego - od demokracji proceduralnej do demokracji uczestniczącej,
- rozwój nauki i laicyzacja oświaty.

„Powinniśmy stworzyć państwo praworządne, sprawnie zarządzane i wierne etyce chrześcijańskiej” – powiada nasz wybitny przedstawiciel Odrodzenia.

Dzisiaj znowu musimy wspólnie szukać odpowiedzi na pytania, które zadawał A. F. Modrzewski, i które są rozpaczliwie aktualne:

- dlaczego kraj od tysiąca lat chrześcijański, toleruje i rozwija obyczajowość wrogości międzyludzkiej, jakby nie słyszał głównego przykazania ewangelicznego o miłości bliźniego?
- dlaczego kraj doświadczony opresją obcych rządów, lub nawet fizycznego wyniszczania, sam sprawuje rządy bezdusznego braku troski o wspólnotę narodową, o najślabszych, wykluczonych, ubogich, niepełnosprawnych? Dlaczego kultywuje przemoc i wprowadza ją w regulacje prawne?
- dlaczego kraj doświadczony podziałem i zniewoleniem przez trzech zaborców, stosuje wobec swego narodu ustawicznie zasadę podziałów na swoich i obcych, na sorty gorsze i lepsze; dlaczego jednym odbiera godność i stosuje nietolerancję jako zasadę działania?

Pedagodzy tworzą i kształtują społeczeństwo. Wierzmy, że doczekamy się państwa mądrego i sprawiedliwego dla wszystkich, kiedy ginący w naszym społeczeństwie odruch solidarności zostanie edukacyjnym wysiłkiem w pełni przywrócony a pojmowanie wolności, które rujnuje dzisiaj społeczne więzi oparte na zaufaniu, m. in. do mediów, odmieni się w związku z konsekwentną i prawdziwie

publiczną pedagogiką na rzecz prawdy.

Dziś z tragicznych zdarzeń w Gdańsku płynie wołanie o ponowne odczytanie pedagogiki wolności i pokoju między ludźmi, pedagogiki solidarności, równości i otwartości na drugiego człowieka.

Nie potrafimy sami odpowiedzieć na pytanie, w jaki sposób uzdrowić nasze „chore” państwo, w jaki sposób uleczyć naszą narodową wspólnotę od wzajemnej zawiści, bezinteresownej wrogości, braku poczucia wspólnoty, pielęgnowania egoizmu. W jak sposób imponujące akty incydentalnej ofiarności, pomocy i empatii przemienić w trwały rys naszego społeczeństwa? Jak zatrzymać falę bezrozumnej wrogości lansowaną przez oficjalną, publiczną telewizję, czyli władze polityczne kraju wobec Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, postrzeganej przez cały świat jako wyjątkowy akt humanitaryzmu? Jak zbudować i na jakich podstawach społeczeństwo obywatelskie, czyli wspólnotę zjednoczoną wokół podzielanych celów i wartości, gdzie troska i pomoc bliźniemu będą zachowaniem powszechnym, a nie odruchem na doraźne nieszczęścia?

Stwórzmy razem program naprawy państwa przez społeczeństwo równych, wolnych i solidarnych. Jeśli wybierzemy dalsze milczenie i obojętność, to w efekcie będziemy współwinni zejście naszego kraju na margines cywilizowanych narodów, dotkniętych trwałą niewydolnością gospodarczą i chaosem moralnym. Wobec własnej ojczyzny, wobec pokolenia naszych dzieci i przyszłych pokoleń mamy obowiązek stworzyć kraj, z którego nasze dzieci będą dumne, w którym zechcą żyć a nie milionami emigrować, w którym władza będzie służbą a jej sprawowanie będzie połączone z odpowiedzialnością! W którym zapanuje wolność, równość i braterstwo!

To utopia? Być może! Ale dążenie do jej urzeczywistnienia już będzie sukcesem. Tego pragnął nasz najwybitniejszy myśliciel Odrodzenia – A. F. Modrzewski. Taką ideologię kierowali się niektórzy twórcy odrodzonej po wieku niewoli II Rzeczypospolitej, w której mowa nienawiści i wściekłość „narodowców” zamordowała pierwszego jej prezydenta – Gabriela Narutowicza, dając początek bezprawia wewnętrznego i osamotnienia międzynarodowego do tragicznego września 1939 r. Nic z tych wielkich epokowych idei i doświadczeń nie przeniknęło do rzeczywistości współczesnej Polski. Poza pamięcią, że istniały.

Mamy dziś niepowtarzalną szansę odwrócić bieg spraw publicznych, póki nie utraciliśmy całkowicie wolności myślenia i świadomości dróg naprawy!

Zwracamy się więc z prośbą o wasze propozycje, wypowiedzi na temat kierunków

i rodzaju działań, jakie są potrzebne. Czekamy na Wasze głosy, diagnozy, refleksje, rady. Liczymy także na udział w debacie o przyszłości studentów i całej młodzieży, bo to będzie ich świat. Chcemy wspólnie stworzyć wielką zbiorową pedagogiczną propozycję „Naprawy Rzeczypospolitej”.

Nie było w historii momentu, w którym polska byłaby tak bogata w kapitał ludzki i społeczny. Nie pozwólmy, aby będąca poza standardami demokracji i kulturą życia publicznego klasa polityczna, władza państwowa, ugrupowania nacjonalistyczne - wiodły prym w naszym życiu publicznym, prowadziły nasz kraj do zguby, na margines cywilizacji i obrzeża humanizmu. Zorganizujemy wspólnotę troski o naszą, wspólną przyszłość. Podczas debat, konferencji, w publikacjach wypracujemy program naprawy i zbudujemy nowe społeczeństwo w duchu równości, braterstwa i tolerancji. To nasza - Polaków szansa i nasz - pedagogów obowiązek!

Nasze hasło:

POLSKA PEDAGOGIKA W SŁUŻBIE NAPRAWY RZECZPOSPOLITEJ!

Zespół inicjatywny:

Prof. Tadeusz Pilch, (UW)

Prezes Stowarzyszenia Ruch Pedagogów Społecznie Zaangażowanych,
Członek Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk,

Prof. Barbara Smolińska – Theiss, (APS)

Przewodnicząca Zespołu Pedagogiki Społecznej przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN,

Prof. Maria Mendel, (UG),

Prof. Jerzy Modrzewski, (UAM),

Prof. Wiesław Theiss, (APS),

Dr hab. Wioleta Danilewicz, prof. UwB, (UwB),

Dr hab. Ewa Jarosz, (UŚ).

W celu wrażenia własnej opinii dotyczącej podjętego tematu, zaproponowania różnych nowych głosów w tym zakresie, projektów stanowisk, uwag, a przede wszystkim zgłoszenia gotowości do podpisania pisma w tej postaci i przesłania go do różnych instytucji życia publicznego, prosimy o wypełnienie formularza znajdującego się pod adresem internetowym w terminie do 20 lutego 2019 roku:

<https://goo.gl/forms/3Cn1NviYr0Cg205y1>